

A MUNKAMEMÓRIA ÉS A VERBÁLISFLUENCIA-FELADATOK KAPCSOLATA AZ ISKOLAI TELJESÍTMÉNNYEL

Tánczos Tímea

SZTE Neurológiai Klinika, SZTE Neveléstudományi Doktori Iskola

Kulcsszavak: verbális fluencia; munkamemória; iskolai teljesítmény

Az általános iskolai teljesítmény alapvetően meghatározza a gyerekek életútját és jövőjét. Az iskolai teljesítmény háttérben álló faktorok feltérképezése tehát kulcsfontosságú nemcsak tanuláspszichológiai és iskolapszichológiai szempontból, hanem a fejlesztési programokat tekintve is. Az utóbbi években a modern kognitív pszichológiának és neuropszichológiának fontos szerepe van az iskolai teljesítményt meghatározó faktorok vizsgálatában. A gyerekek tanulási képességeinek és nehézségeinek megértéséhez elengedhetetlen a munkamemória- és végrehajtó funkciók fókuszált vizsgálata.

A vizsgálat célja annak feltérképezése volt, hogy a gyerekek munkamemóriáját és végrehajtó funkcióit mérő feladatokon elért első osztályos eredménye hogyan jósolja be a negyedik osztályos iskolai teljesítményüket. A munkamemória rendszer komponenseit a következő tesztekkel mértem: számterjedelem, álszóismétlés, hallási mondat-terjedelem, számlálási terjedelem, fordított számterjedelem és Corsi-kocka feladat. A végrehajtó funkciókat pedig a betű- és szemantikusfluencia-feladatok mennyiségi és minőségi elemzésével térképeztem fel. Három tantárgyra fókuszáltam az elemzések során: magyar nyelv és irodalom, matematika, illetve környezetismeret. 105 tipikusan fejlődő gyerek vett részt a longitudinális vizsgálatban.

Az eredmények azt mutatják, hogy a magyar tantárgyon nyújtott teljesítményt a téri-vizuális, illetve a komplex munkamemória jósolta be leginkább. A matematika teljesítményt ugyanezek a kognitív funkciók jósolták be, kiegészülve még a verbálisfluencia-feladat váltási és stratégiai előhívási komponensével. A környezetismeret esetében a komplex munkamemória és a verbálisfluencia-feladat csoportosítási és váltási komponensei bizonyultak bejósoló értékűnek. Tehát összességében a vizsgálatban a téri-vizuális munkamemória, a komplex munkamemória, illetve a végrehajtó- és nyelvi funkciókat mérő fluenciafeladatok egyes komponensei határozták meg a negyedik osztályos tanulmányi teljesítményt. Az eredmények rámutatnak arra, hogy a részletes kognitív profil segíthet a tanulási folyamatok háttérének megértésében és a gyerekek későbbi tanulmányi sikereinek bejósolásában.

A kutatás az Európai Unió és Magyarország támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával a TÁMOP 4.2.4.A/2-11-1-2012-0001 azonosító számú „Nemzeti Kiválóság Program – Hazai hallgatói, illetve kutatói személyi támogatást biztosító rendszer kidolgozása és működtetése konvergencia program” című kiemelt projekt keretei között valósult meg.